

ΕΚΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ GEORGES D' ESPARBÉS

Ο ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ

βροντερή φωνή του συνταγματάρχου ντ' Αζουβιτάν απλώθηκε επάνω απ' τὸ κουρασμένο σύνταγμαί του, τὸ άρατισμένο από τὴν τετραήμερη έξαντλητική πορεία :

— Άλλο!...
"Όλοι οί άνδρες στάθηκαν άμέσως καί τότε ὁ συνταγματάρχης ξαναφώναξε :

— Άνάπανσις!... Φαγητό σέ μιά ὥρα! Ξεκούρασμα δύο ὥρων! Καθαρισμός επιθεώρησης, αὐστηρή, λεπτομερής! Άναφορά άξιοματιζών καί ξανα πορεία γρήγορη γιά τὸ Ναυοίδο. Τοῦς ζυγούς λύσατε! Μάρς!...
"Ένα μουμουόσια στην άρχή σιγαλό, άκαθόριστο, σκρόθηκε σάν άεράκι άνάμεσα άπ' τοῦς βουτηγμένους στή σκόνη καί στόν ιδρώτα άνδρες

του συντάγματος. "Ένα μουμουόσια άγανακτήσεως, δυσσχεσιέας, πού σιγά—σιγά δυνάμονε, έπαινε χαρακτηρισά φανερής άνταρσίας καί ξεσπούσε τώρα σέ βλαστήμιες καί ουρλιαξίματα :

— Κάτω ὁ διοικητής!
— Άνάπανσις θέλουμε! Άνάπανσις!...
— Ξεροσταλιάσαμε στά πόδια μας. Δέξα μέρες περιπατοῦμε μὲ μιά μέρα διασκή μονάχα!
— Κορυελιάστηκαν τὰ ρούχια μας! Ή μπότες μας έλυσσαν! Λέν τὸ ζωνάμε πειά οὔτε βήμα!
Οί άξιοματιζοί δέν τοιμώσανε νά βγάλουν τοιμουδιά. "Όλοι οί άνδρες τού συντάγματος ουρλιαζαν σάν τρελλοί κ' είχαν πάρει μὲ τὸ μέρος τους καί τοῦς ύπαξιωματιζούς.

"Ατάραχος, καθάλα σε' αλογό του άκόμα, ὁ διοικητής τού συντάγματος ντ' Αζουβιτάν, έρχεγε τή βλοσυρή ματιά του επάνω στοῦς έξαγριασμένους στρατιώτες του, έντὼ ἡ φρενασιωμένες τους φωνές τού σπάρραζαν τ' αὐτιά!

— Κάτω! Κάτω! Δέν σέ θέλουμε πειά!
— Θάνατος! Σκοτώστε τον!
— Τί τὸν φυλάτε! Μάρς ξεθέωσε... "Όλο μάχες!... "Όλο πορεία!...
— Τά άλλα συντάγματα κάθονται! Μόνος του ζητάει τίς μάχες!...
— Λέν τὸ ζωνάμε! Σκοτώστε τον!...

Τὸ σύνταγμα είχε λυσσάξει πειά άναντιόν . . . μιά οὔτε ένα νεύρισμα δέν τάραζε τήν άπέροχη γαλήνη τής λιονταρίας μορφής του. Ή φωνή του ξαναβρόντησε πάλι καί σκέπασε τὸ βουητό τής ανθρώπινης φουρτούνας, πού τὸν τριγύριζε :

— Οί άξιοματιζοί τὸν ὄλων, προσοχή!... Άκούστε τή διαταγή μου. Οί άνδρες στην επιθεώρηση θά εἶνε μὲ ὀπισθιά μάχης. Θά έχουν τὰ ὄπλα τους γεμάτα, τὸ σκακιδί σέ καλή κατάσταση καί τή μπαρουτοθήκη σὸ ζωνάρι κρεμασμένη. Εἶπα... Θά έχουν τὰ ὄπλα τους γεμάτα! Ή επιθεώρησης θά εἶνε κέπιθεώρησης έφάδου καί θά τήν κάνω εγὼ άυτοπροσώπως! Σύναξις μετὰ πεντάωρον. Πηγαίνετε σίς θέσεις σας!...
Καί άφού εἶπε τὰ λόγια αὐτά, ξεπέζεψε μὲ σκελετωσίνη, άδιάφορος στὰ λυσσασμένα γαυγίσματα πού είχαν διλασιαστει τώρα, καί μὲ βήμα σταθερό προχώρησε πρὸς τή σκηνή του.

Έκει κάλεσε τὸν ύπαοιστή του κόμητα ντὲ Μπελογιγ καί οί δύο τους, άκοιμισμένοι σὸν τραπέζι, έσοκνησαν στόν άνοιγμένο επάνω του στρατιοτικό χάρτη τού Ναυοίδο καί άρχισαν νά τὸν έξετάζον προσεχτικά.

"Έξω τὸ σύνταγμα λυσσομανούσε. Άγρια χαρά έλαμπε στὰ άλλαγμένα από τήν άνταρσία μούτρα τὸν φαντάρων, οί ὀποιοί σιγομουμουόριζαν μεταξύ τους ένα καταχθόνιο σχέδιο, πού είχε φινιρώσει σὸν ταραγμένο τους μυαλό.

"Ο συνταγματάρχης τους είχε μονάχος του ύπογράψει τή θανατική του καταδική. Εἶχε μόνος του πει : "Θέλω τὰ ὄπλα τους γεμάτα στην επιθεώρηση. Τοῦς θέλω γιά επιθεώρηση έφάδου καί θά τήν κάνω μονάχος μου...". Θαιμιάσια λοιπόν! Καθὼς θά σιγοπεπατούσε μπροστά τους, κατὰ τήν ὥρα τής επιθεώρησης, ορίζοντας επάνω τους τήν έξεταστική ματιά του, κάποιος άπ' αὐτούς—τόν είχαν ὀρσει κιάλας μὲ κλήρο— θά σήμιανε άπότομα τὸ γεμάτο του ὄπλο καί ξαφνικά θά τὸν τήν άναβε κατάστηθα...

"Επὶ τέλους... Θά λυτρονόντουσαν από τὸν τρομερό διοικητή τους, ὁ ὀποῖος ζητούσε πάντα τήν πὸ επικίνδυνη θέσι στις μάχες, γιά νά οἶξη στην άγχαλιά τού θανάτου τὸ βασανισμένο σύνταγμαί του, δομώντας ὅμως κ' αὐτὸς πρώτος καί καλύτερος μ' ένα τρελλό ἡρωισμό μέσα στὸ τρομαχτικό χαλάζι τὸν σφαζιόν καί τὸν ὀβιδων.

Δυό—τρεῖς άξιοματιζοί μυρίστησαν τή συνομοσία κ' άνοιξαν διάπλατα τ' αὐτιά τους. Μὲ τρόπο ρώτησαν μερικους καλύτερος παλαίμαχος φαντάρους, πού ἡ άφοσίωσί τους στόν άτρομο διοικητή τους δέν είχε άκόμα κλονιστει κ' ὄταν βεβαίωθηκαν, τρέξανε λαχανιασμένοι στή σκηνή του καί τού εἶπαν τὰ καθέκαστα.

"Ο μαρκήσιος άκουσε μ' ένα χαμόγελο τὰ λόγια τους καί χωρίς νά χάσει τίποτε άπ' τὸ συνηθεμένο έλαφρό ειρωνικό ύφος του, τοῦς εἶπε μὲ κάποια αὐστηρότητα :

— Εἰσάστε ταραγμένοι, νεαροί μου κύριοι, καί σὰς συγχωρῶ πὸν φερθήκατε χωρίς λεπτότητα καί μπήκατε στή σκηνή μου χωρίς νά σὰς καλέσω. Ένοῦ τὸ ένδιαφέρον σας καί σὰς εὐχαριστῶ. Έμπρός! Στὸ καθήζον σας, κύριοι! Μεταβολή!...

"Όταν οί άξιοματιζοί έφυγαν, ὁ μαρκήσιος βιθίστηκε πάλι στὸς γεμιασμούς του... Ή ὥρα έντομισαζή περνούσε γεμάτη προσδοκία καί άγονία γιά ὄλους, έντὸς άπ' αὐτόν. Καί μέσα στή γενική αὐτή λαχτάρα, πού έσφιγγε τόσες μαζὲς ψυχές, πένθιμος κ' άπαίσιος άκούστηκε ὁ κρότος τὸν τιματόνων, πού σήμιωναν «σύναξις»!...

Τὸ σύνταγμα, συνηθεμένο άπ' τή σιδερένια πειθαρχία πὸν βούλιε ως τότε, παρατάχθηκε σέ δύο ζυγούς μὲ γρηγοράδα άστρατής, έτοιμο γιά τήν «Επιθεώρηση έφάδου».

"Ο μαρκήσιος ντ' Αζουβιτάν, έτοιμος κ' αὐτὸς στην ὥρα του, πὸ στανιώτης άπ' ὄλους τοῦς στρατιώτες του, πρόβαλε τήν έδια σιγμή στην πόρτα τής σκηνής του. Χαλιάδες μάτια εχθρικά κερφόθηκαν άμέσως επάνω του, μιλία στὰ ὀποῖα λαμπακοπούσε ὁ φόνος...

"Εδωσε τὸ σιαχί του στόν έπιοζόμο του, πήρε τὸ μικρὸ ραβδί του μὲ τή χρυσή λαβή κ' άρχισε μὲ μάτι αὐστηρὸ καί πρόσπο μαρμαρομένο τήν «κατ' άνδρα» επιθεώρηση.

"Όλων τὰ μυαλά δουλέψαν μὲ ένταση εκείνη τή στιγμή. Τά ξεσάξε μὲ πόνο φριχτό ἡ σέσημς πὸς ὁ διοικητής τους ζητούσε ν' άποκτονήσει μόνος του. "Όλο—μόναχος κ' άπροφύλαχτος, έκτεθειμένος σὸν κοπάδι τὸν πεινασμένων εκείνων λίκων, ξερόντας μάλιστα τὸν ὀλεθρο γ' αὐτὸ σοκά τους, τοῦς θάμπωνε μὲ τὸ άνυπερβλήτο κορυαίο του καί μὲ τήν καταλήματική, τή θεϊκή σχεδὸν ψυχραιμία του...

"Ακίνητοι, άμειπτοι, τὸν εἶδαν νά περνάει μπροστά τους, οί πρώτοι στρατιώτες τής παρατάξεως. Στὰ τραχεία τους μούτρα καί σὸ σκληρὸ τους μάτι καθρεφτιζόταν ἡ άγανία τους. Τοῦς προσπέρασε καί τράβηξε πὸν κάτω. Μὲ μιά ματιά ανυλαμθανόταν ὄλες τίς ελίειμς καί ἡ στεγνή φωνή του μοιραζε άλλου παρατηρήσεις, άλλου έπαινος κ' άλλου κατάσδες :

— Ή έπωμίδες σου, λογία, εἶνε ξυλωμένες. Τί θά πουν γιά σένα τὰ κορίτσια τού χωριού; Άλλοτε, τὸ νοῦ σου!...
— Έσὸ βάλε ἴσα τὸ σκακιδί σου. Έχεις γεμάτο τὸ ὄπλο σου;
— Μπράβο σου έσένα, Γυαλιζών ὄλα επάνω σου. Διπλή μερίδα

ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ

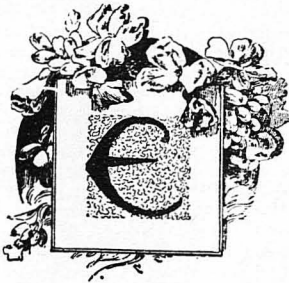
Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ

(Πίναξ τού Ν. Ντὲ Κάτσερ).

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

Η ΦΥΛΑΚΗ ΤΩΝ... ΚΑΝΟΝΙΕΡΗΔΩΝ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

(Κλιού, ή φυλακή—παράδεισος)

ΔΩΣΑΜΕ στους άγαπητούς μας άναγκάστας, σέ προηγουμένο φύλο του «Μπουκέτου», μία ιδέα της περιέργης και χωρίς ταίρι Παρισινή φυλακής του Κλιού, της διαόητου «Διά χρέη φυλάξεω», που τόσο και τόσο, ένδοξοι κι άρνεϊς, πασίγνωστοι και άγνωστοι τύποι, κάθε επαγγέλματος και κάθε κοινωνικής σειράς, πέρασαν κλεισμένοι στα κελιά τους άλημονήτες στιγμές, θήματα των σκληροτραχηλών τοκογλόφων δανειστών των και των παραδόξιστων σπιτονοικοκυράδων των.

Σήμερα θα σας πούμε μερικά άκόμη ανέκδοτα, σχετικά με τόν Κλιού, για να συμπληρώσετε την ξεκαρδιστική εικόνα του... περιήγησης και του περιεχομένου: Της φυλακής και των φυλακισμένων!...

Λοιπόν... Μή φαντασθήτε πως ήταν εύκολο να δραπετεύση κανένας απ' τη φυλακή του Κλιού... Κάθε άλλο μάλιστα. Πρώτον, γιατί ή φρουρά της ήταν άσπληνη. Δεύτερον, γιατί οι ίδιοι δανειστές που έβλεπαν σ' αυτό τό κλοιό τους «κανονιέρηδες» όφειλτάς, περνούσαν τακτικά απ' τη Διεύθυνση για να πληρώσουν τό καθημερινό χωράδι... Με άλλα λόγια, τό καθημερινό αντίτιμο του συσσιτίου του κάθε όφειλέτη τους...

Φυλακισμένοι λοιπόν, κλεισμένοι απ' τό κακό τους για την πληρωμή αυτή, έρχονταν και μόνον τους μία έξελαστική ματιά, για να βεβαιωθούν άν ήταν άσπληνης ό περιορισμός των χρονοφειλών των, γιατί αυτή ήταν ή μόνη τους ίκανοποίηση.

Και τρίτον... έδώ είμαστε!... Τρίτον λοιπόν και σπουδαιότερον, γιατί κανένας απ' τους φυλακισμένους δεν άποφάσιζε να... στήριξη από εκεί μέσα!... Όλο τους αυτοί οι δύστηνοι και πειναλέοι έξω, στον ελεύθερο άέρα, όφειλέται, βρισκόντας εκεί μέσα ζεστασιά για τόν χειμώνα, καταφύγιο από τό ξεροθόλι του Γενάρη κι από τό λιούρι του καλοκαιριού. Ξάπλωναν άναστασιακά την άριδα τους, έρωγαν τζάμπα, έπιναν τζάμπα, κοιμόντουσαν σέ κρεβάτι και... * * *

Κάποτε κλεισθήκε στο Κλιού από τόν απαγορευμένο δανειστή του κι ό περιφημος διευθυντής της όρχηστρας του θεάτρου «Καζίνο ντε Παριζ», ό άξέχαστος Ζ... Η φυλακή έβλεπε από τη μία της πλευρά στον κήπο του Τιβούλι κι ό φουκαράς ό Ζ... πήγαινε να πλανιάξη από τό κακό του, άκούγοντας κάθε βράδυ την όρχηστρά του κήπου να παίζει πεταχτά κομμάτια και σκεροτσίκους χορούς...

στο αίσιανό συσσίτιο... Είχε φτάσει τώρα στη μέση πειά της παρατάξεως. Όλο τό σύνταγμα έπαιρνε άνάσα σάν νάτανε ένα κομμά, και σιγαλιά θανάτου άπλώνονταν.

Κρούς ίδρωσ μόσχεψε έξωαρινα τά μούτρα των άνδρών, γιατί... γιατί... ό διοικητής τους... είχε φτάσει τώρα μπροστά στο... δημόσιό του!... Στόν άνθρωπο που είχε πέσει ό κλήρος να τόν... σκότωσή!...

Νάτος τώρα πάλι του... Με την ίδια, τη στεγνή, φωνή του τόν μαλώνει για τό ξεκούμαπο — έπιτηδες! — φιλέχονό του... Έξωαρινα, ό φαντάρος κατάγλωμος, μουγκός... Έκανε δυό-τρία βήματα πιο πίσω, στήριξε τό δειλο του στόν όμο, σμιάδεψε κατάστηθα τόν διοικητή του και τράβηξε τη σκανδάλη!...

Ένα δευτερόλεπτο — ένας αιώνας!... Η ψυχή του συντάγματος στενάψε με πόνο... Ένας σπινθήρας βγήκε από την τσαμαζοπέτρα, μα τό δειλο δεν έπιασε φωτιά!... Αντρομιάς... Άνακουφισί άνεισιωτή... Αιματοκόπτημα χαράς γενικό!... Η δοκιμασία πέρασε σάν μπόρα, κι ό διοικητής τους ήταν όρθιος άκόμα... Εύτ υ χ ώ ς !...

Ό μαρκήσιος ντ' Άκουϊταν δεν σάλεψε καθόλου απ' τη θέσι του... Ένα σκληρό άστραποβόλημα έλαμψε στη ματιά του και μία υπερανθρώπη προσοπάθεια μαριμάωσε τό πρόσωπό του... Σιγαλιά και γαλήνια ειπε τότε στόν φαντάρο:

— Φίλε μου... Τρείς μέρες φυλάκισι για την κακή κατάστασι του δειλου σου... Άλλοτε να προσέχης και να τό καθαρίζης καλύτερα!... Δεν έπιτρέπεται τά δειλα των άνδρών να μιν παίρνουν φωτιά!...

Άτάραχος τόν προσπέρασε κι' έξακουσθήθηκε ως τό τέλος της έπιθεωρήσι του... Είχε έπιβληθεί ξανά στο επαναστατημένο σύνταγμα του!...

Γειμάτος λύσσα στο τέλος, έφερε βόλτα τά καλλά της φυλακής, μάζεψε τους κρατούμενους μουσικούς — κι' ήταν ένα σωρό από δανειστές εκεί μέσα οι εύλογημένοι — κατόρισσε μα πρόχειρη όρχηστρά κι' έπειτα από όλονύχιες πρόδες τη θρόνασε μπρός στα παράθρα του σκυθρωπού κελιού του κι' άρχισε να διευθίνει, με την άπαράμιλλη μαεστρία του, την έκτέλεσι ενός από τά πιο θορυβώδη προγράμματα που σκάφωσε ποτέ με τό μαυάλο του διευθυντής όρχηστρας!...

Τό άποτέλεσμα τό μαντεύετε!... Ύστερα από δυό-τρείς τέτοιες διαβολικές και βροντώδεις... συνουλές, οι διευθυνταί των κέντρων της πλατείας Τιβούλι, βλέποντας τά τραπέζια άδειά και τόν κόσμο να μαζεψεται κάτω από τά παράθρα της φυλακής, κάνανε έρωαν άναμεταξύ τους και πλήρωσαν τά χρέη, όχι μόνον του Ζ... αλλά και όλων μαζί των μουσικών της καταστρεπτικής γι' αυτούς, σάν περνώπορος, όρχηστρας του!...

Άλλο πάλι, λίγο ποιητής και λίγο λογοτέχνης, βαρέθηκε να περιήγηση απ' την πένα του τά πλούτη και την προκοπή του Ρότσιουδ... και τούριξε στα χρέη!...

Φυσικά ό δανειστές του τόν έστειλαν στο τέλος να... παραθερίσει στο Κλιού... Μα αυτός τόσο πολύ ένθουσιάζτηκε από την καλοπέρασι του κοσμικού εκείνου... κέντρου, που όχι μόνον παραθερίσε, αλλά και ξεχειμώνιασε εκεί μέσα!...

Κι' όταν άποφάσισε να βγή, τό σύστησε σέ όλους τους γνωστούς του, λογίους και ποιητάς, ζωγράφους και γλύπτας, ως έπίτιμο... παράδεισο!...

Ό διευθυντής της φυλακής του Κλιού ήταν υπεύθυνος για τους φυλακισμένους, όχι μόνον διοικητικώς, αλλά και... οικονομικώς... Άν τώσκαζε δηλαδή κανένας, ό διευθυντής της φυλακής έτιμωροετο και πληρώνε συγχρόνως αυτούς τά χρέη του δραπέτου!

Κάποτε λοιπόν, ένας κρατούμενος ήθελοπός, όνοματι Λανζάρ, έξιντος τύπος και γνωστός στην Παριζιάνα κοινωνία, κατόφερε να δραπετεύση... Πήγε τό ίδιο βράδυ στο καφενεύο που σύγαζε ό δανειστής του, τόν χαρέτησε ειρωνικά και τού ειπε:

— Μη σε πιάνουν, φίλε μου, τά νεύρα σου που με βλέπεις έδώ πέρα... Έργονια να σου προτείνω μία επικερδή δουλειά: Σου χομιστώ δέκα χιλιάδες φράγκα... Με στήριξε στη φυλακή δυό χρόνια, πλήρωσες τόσα και τόσα να με τρέφης κι' έλιπόδεν υπάσχει να ξεκολλήσης από μένα τά λεπτά σου! Τι να σου κάνω;... Άκόμα ή πληρονομία που περιμένο δεν μοιάζει... Άκου με τώρα: Δώσε μου πεντακόσια φράγκα να τό συσσίτιο μιν ήγή και κάνε άνοιξη στο διευθυντή της φυλακής, γι' αυτά που σου όφειλο έγώ... Είνε άποχρεωμένος απ' τό νόμο να σου τά πληρώσει, ως υπεύθυνος για τη δραπέτευσί μου, μέχρι της τελευταίας δεκάρας, Σήμερον!

Ό δανειστής, άπελιτισμένος δυό χρόνια να εισπράξει τά λεπτά του, δέχτηκε με ένθουσιασμό την πρότασι αυτή, πληρώσε στόν όφειλέτη του τά 500 φράγκα και την άλλη μέρα, με ύβρις άγανακτισμένο, προνοιάστηκε στη φυλακή... Άνέφερε την περιπλοκή στο διευθυντή, έσχισε τά ρούχα του για την άμέλεια των υπευθύνων και άπειλούσε σάν δαμονομιμένος πως θα άναφερθή στόν Γενικό Εισαγγελέα για να πάρη τά λεπτά του...

Κόντεψε να τούρη κόλλος όμοσ, όταν ειδη τόν Λανζάρ να μπαίνει στο γραφείο του διευθυντού, Έκει ό τρομερός Λανζάρ διηγήθηκε τά όλονύχτια γλέντια του, με τό παραπανιστό πεντακοσάκιμο του δανειστού του, και πρόσθεσε ύστερα, χαμογελάοντας σατανικά, ότι ζεντας πολλές υποχρεώσεις στο διευθυντή των φυλακών, δεν μπορούσε, δεν τόλεγε ή καρδιά του, να τόν ζημιώσει!...

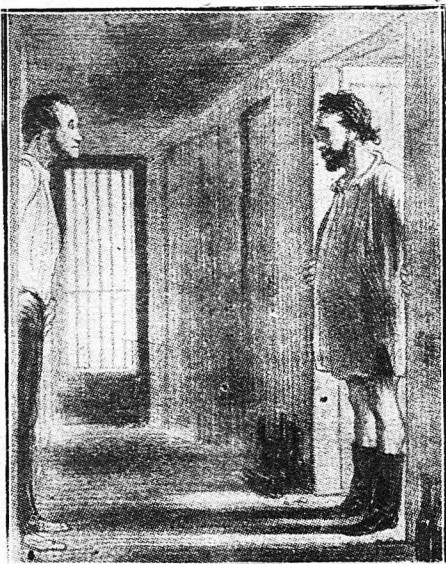
Και γι' αυτό, ξεθεωμένος απ' τό γλέντι κι' άπίστος, γύρισε πρώτοι στη φυλακή για να... «τεθή και πάλιν εις την εμμενή διάθεσιν του»!...

Παραθέτουμε ως έπισφράγισμα τόν ανέκδοτον και ως ζωντανή άπόδειξι του ότι τό μακαρίτιμο «Κλιού» ήταν για τους κατατρεγμένους απ' την Τύχη, σωστός κήπος της Έδει, τόν άκόλοουθο διάλογο μεταξύ του Όνογι ντε Μπαλλά και κάποιου πλουσιου φίλου του:

Όταν βρισκόταν στις φτώχειες του ό Μπαλλάς, αντίπαρος στο δρόμο έναν παλιό του φίλο, πλούσιο επημεροματία της Ανών... Ό φίλος του τούριξε τό χέρι και τού ειπε με θλίψη στη φωνή:

— Τι έχεις, βρε παιδί; Τίσος σωστός μου φάνεσαι...

— Κεσάτια, παιλόφιλε, κεσάτια... μουνομίρισε ό Μπαλλάς. Τό «Κλιού» σφάλισε και οι δανειστές μου τάφανε πειά να με ταΐζουν... Τραγανίζαμε τουλάχιστον κανένα κοκκάλο τότε... Ένώ τώρα...

Τά κελιά της φυλακής του Κλιού. (Σχέδιο του Γκαζαρινί.)